

Yabancı Para Alacaklarına İlişkin Takiplerde, Takip Talebi ve Ödeme/İcra Emrinde Türk Lirası Karşılığının Yer Almamasının Sonuçları*

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Faruk Kafalı**

Öz

Türk icra ve iflâs hukukunda yabancı para üzerinden takip başlatılmak için, alacaklı tarafından takip talebinde yabancı para karşılığı Türk lirasının (harca esas değer) gösterilmesi ve ödeme veya icra emrinin buna göre düzenlenmesi gerekmektedir. Yargıtay ve doktrin, İcra ve İflas Kanunu'nda yer alan bu hükmün, mutlak emredici ve kamu düzenini ilgilendirdiği kanaatinde. Takip talebinde veya ödeme/icra emrinde yabancı para karşılığı Türk lirasının yer almaması durumunda, süresiz şikâyet yoluyla, önce takibin, ardından da ödeme/icra emrinin iptaliyle neticelenmektedir.

Borcu karşılayacak miktarda alacak veya malvarlığının Türk lirası üzerinden kıymet takdiri yapılarak haczedilmesi, bunların satışı ve alacaklılara paylaşılma aşamalarında yine Türk lirası üzerinden ödeme yapılması bu kuralı gerekli kılmaktadır. Bununla beraber, özellikle alacaklının takip talebinde yabancı para karşılığı Türk lirasını göstermesine rağmen, icra dairesinin dikkatsizliği veya hatası nedeniyle, ilerlemiş bir takibin akamete uğratılması ve böylelikle alacaklının sorumlu olmadığı, esasında borçlunun da

* Araştırma Makalesi / Research Article

Makale Geliş Tarihi / Date Received: 19 Kasım 2025

Makale Kabul Tarihi / Date Accepted: 24 Aralık 2025

Atıf Şekli/Cite As: Kafalı, Ömer Faruk, "Yabancı Para Alacaklarına İlişkin Takiplerde, Takip Talebi ve Ödeme/İcra Emrinde Türk Lirası Karşılığının Yer Almamasının Sonuçları", İHÜ-HFD, 2025, C. 3, S. 2, 225-254.

** Dr. Öğr. Üyesi, İbn Haldun Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medenî Usûl Hukuku ve İcra-İflâs Hukuku Ana Bilim Dalı, ORCID No: 0000-0002-2064-5389, e-posta: faruk.kafali@ihu.edu.tr.

durumunun ağırlaşmadığı, ancak alacaklı aleyhine ciddi sonuçlar doğacak şekilde uygulanmaktadır. Bu ise, İcra ve İflâs Hukukunda alacaklı ile borçlu arasındaki menfaat dengesinin bozulması ve alacaklının mülkiyet hakkına müdahale edilmesi ile neticelenmektedir.

Bu nedenle bu ağır yaptırım yerine, bir idari işlem olan ödeme/icra emri düzenleme işleminin, re'sen veya şikâyet üzeri, düzeltilerek bir muhtıra ile yeniden borçlulara bildirilmesi sağlanarak takip süreci olduğu gibi devam ettirilmelidir. Böylelikle hem kamu düzeni korunmuş, hem de alacaklı-borçlu arasında gözetilmesi gereken denge yeniden tesis edilmiş olacaktır.

Anahtar kelimeler: *Yabancı para, Ödeme emri, Takip talebi, Takibin iptali, Şikâyet, Kamu düzeni.*

The Consequences of Omitting to Indicate the Turkish Lira In Requests For Enforcement And Payment/Enforcement Orders In Proceedings Concerning Foreign Currency Receivables

Abstract

In Turkish enforcement law, to initiate proceedings in foreign currency, the foreign currency equivalent of the Turkish lira (the basis for the fee) must be indicated in the request for enforcement, and the payment/enforcement order must be prepared and notified accordingly. The Turkish Court of Appeal and scholars consider that this provision is imperative, cannot be overruled, and concerns public policy. Therefore, if the Turkish lira equivalent of the foreign currency is not included in the enforcement request, this results in the cancellation of the enforcement proceedings. If the Turkish lira equivalent of the foreign currency is not included in the payment/enforcement order, this results in the cancellation of the payment/enforcement order. In both scenarios, this result occurs through a complaint procedure without any time limitation.

The seizure of receivables or assets in an amount sufficient to cover the debt, their valuation in Turkish lira, their sale, and the distribution of payments to creditors in Turkish lira necessitate this rule. However, even if the creditor indicates the Turkish lira equivalent of the foreign currency in their enforcement request, due to the negligence or error of the enforcement office, a potentially advanced enforcement proceeding may be obstructed. Consequently, although the creditor is not responsible and the debtor's situation has not actually worsened, serious consequences arise against the creditor. This leads to a disruption in the balance of interests between the creditor and the debtor in enforcement and bankruptcy law and, results in interference with the creditor's property rights.

Therefore, instead of imposing such severe measures, the enforcement process should be continued by rectifying the procedure of issuing a payment/enforcement order and re-notify the debtors by means of a letter of notification. In this way, public policy will still be preserved, and the necessary balance between creditor and debtor will be re-established.

Keywords: *Foreign currency, Payment order, Request for enforcement, Cancellation of enforcement procedure, Complaint, Public policy.*

Extended summary

In Turkish enforcement and insolvency law, monetary claims are pursued and collected only in Turkish lira. Indeed, a creditor wishing to file a claim for enforcement must, pursuant to Article 58/(2)/(3) of the Enforcement and Bankruptcy Law, indicate the amount in Turkish currency and, if the claim is in foreign currency, the exchange rate on which the claim is based and its equivalent in Turkish lira as the basis for the fee.

Enforcement and bankruptcy law mandates, due to public policy reasons, that the valuation of the assets to be seized be made in Turkish lira, that the sale and distribution of these assets to creditors be made in Turkish lira. Additionally, valuation in foreign currency during the seizure phase and the potential fluctuations in the value of the foreign currency can cause the process to be unforeseeable.

Indeed, the Court of Appeal has ruled that if the creditor's claim is in foreign currency and the creditor does not indicate the Turkish lira equivalent of the claim (as the basis for the fee), the proceedings must be cancelled. This application for cancellation is without any time restriction. Similarly, the Court of Appeal has ruled that if the creditor indicates the Turkish lira equivalent of the foreign currency in the enforcement request but this equivalent is not indicated in the payment or enforcement order issued by the enforcement office, the payment or enforcement order must be cancelled.

Where the creditor has lawfully filed a request for enforcement, indicating the Turkish lira equivalent (or the value on which the fee is based) in lieu of the foreign currency claim, it may be argued that it would not be appropriate to cancel the payment/enforcement order solely because this

amount was not indicated in the payment order due to the negligence or error of the enforcement office, for reasons not attributable to the creditor, thereby deteriorating the balance of interests to the detriment of the creditor. Particularly if the payment order has become final and attachment proceedings have been carried out, the consequences of this should not be borne by the creditor, as subsequent proceedings would also become invalid due to the cancellation of the payment/enforcement order.

The actions taken by enforcement officers are administrative actions and are therefore rectifiable. Accordingly, if the creditor has included the Turkish lira equivalent of the foreign currency (the value on which the fee is based) in the enforcement request, but the enforcement office has not included it in the payment/enforcement order, it would be more reasonable to accept that the enforcement office can remedy this omission. Since the unlawful action taken by the enforcement office is an administrative action, it can be revoked and amended. Therefore, instead of the cancellation of the payment/enforcement order that does not include the Turkish lira equivalent of the foreign currency, it should be possible to re-send a payment/enforcement order that includes the value or, an additional memorandum to the payment/enforcement order.

In its earlier decisions, the Court of Appeal held that an enforcement officer did not have the authority to subsequently modify or revoke an action taken, whereas in its more recent decisions, it has held that this is possible.

Indeed, in a decision handed down by the Court of Appeal's 12th Civil Chamber, it ruled that the indication of the foreign currency amount in Turkish lira on the payment order was due to a clerical error, that it is always possible to rectify the current situation, that the action taken in this regard does not violate the rights of the debtors, that it will not have a negative outcome for the debtors, and that the enforcement office may issue a memorandum to that effect. In this case, if the debtor has not previously objected to the debt, they must be given the opportunity to object as a result of the additional notice sent to them correcting the payment order.

Giriş

Özel hukuk ilişkisi kapsamında doğan bir para borcu, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu¹ (TBK) m.99/f.1 gereği kural olarak, ülke parasıyla ödenmelidir. TBK'daki ülke parasından anlaşılması gereken, Türkiye Cumhuriyeti'nde tedavülde olan Türk lirasıdır (TL).²

Ancak borç ilişkisinin tarafları, ülke parası dışında başka bir (devletin) para birimiyle (yabancı para)³ ödeme yapılmasını, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun⁴ ve bu kanun kapsamında çıkarılan mevzuat⁵ ile kamu hukukunun emredici diğer düzenlemeleri hariç olmak üzere, kararlaştırılabilirler (TBK m. 99/f.2).⁶

Eğer borçlu yabancı para ödeme borcunu ifa etmiyorsa, alacaklı dava açmak suretiyle ilgili yabancı para borcunun kendisine aynen ödenmesini talep edebilir (TBK m.99/f.3).⁷ Her ne kadar dava açarken yabancı para borcunun

1 RG, T. 04.2.2011, S. 27836.

2 Baki Kuru, *Hukuk Muhakemeleri Usulü*, 4. baskı, cilt 1 (Ankara: Sevinç Matbaası, 1979), 136; Hakan Pekcanitez, *Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili*, 3. baskı (Ankara: Yetkin Yayınları, 1998), 27-28; M. Kemal Oğuzman/Turgut Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 22. baskı, cilt 1 (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2024), 308; Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 24. baskı (Ankara: Yetkin Yayınları, 2019), 1093-94; Hakan Pekcanitez vd., *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, 12. baskı (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2025), 99; İbrahim Aşık vd., *İcra ve İflâs Hukuku*, 4. baskı (Ankara: Seçkin, 2025), 88; Murat Atalı vd., *Medenî Usûl Hukuku*, 7. baskı (Ankara: Yetkin Yayınları, 2024), 109-10; Hakan Pekcanitez/Cemil Simil, *İcra - İflâs Hukukunda Şikâyet*, 2. baskı (İstanbul: Vedat Kiptaçılık, 2017), 160; Abdurrahim Karşlı, *İcra ve İflâs Hukuku*, 4. baskı (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2022), 175; Baki Kuru/Burak Aydın, *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, 7. baskı (Ankara: Yetkin Yayınları, 2022), 73; Türkiye'de "Türk Parası" kavramı ve yasal gelişimi için bkz. Oğuzman/Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, cilt 1, 309-13.

3 Yabancı para kavramının çeşitli tanımları için bkz. Pekcanitez, *Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili*, 27-35; Evrim Erişir, "Borçlar Kanunu m. 83 f. III ve Türk Borçlar Kanunu m. 99 f. III'e Göre Gerçek Olmayan Yabancı Para Alacağının Aynen veya Türk Lirası Üzerinden Tahsili", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12/Özel Sayı (2010): 873; Serkan Ayan, "Yabancı Para Borçlarının İfası", *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi* 8/Özel Sayı (2013): 511.

4 RG, T. 25.2.1930, S. 1433.

5 Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar, RG, T.11.08.1989, S. 20249.

6 Oğuzman/Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, cilt 1, 313; Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 1095; Pekcanitez, *Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili*, 39; Pekcanitez vd., *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, 99; Karşlı, *İcra ve İflâs Hukuku*, 176-77.

7 Kuru, *Hukuk Muhakemeleri Usulü*, cilt 1, 136; Pekcanitez, *Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili*, 71; Hakan Pekcanitez/Cemil Simil,

aynen ödenmesi talep edilebilse dahi, Türk İcra ve İflâs Hukukunda parasal alacaklar, ancak Türk lirası olarak takip ve tahsil edilir.⁸ Nitekim 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu⁹ (İİK) m. 58/f.2b.3'e göre, Türk parasıyla tutarını ve alacak yabancı para ise alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiğini (harca esas değer ile birlikte) göstermek zorundadır.¹⁰

Anayasa Mahkemesi (AYM), yakın tarihte verdiği kararda¹¹, İİK m. 58/f.3 düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına oybirliği ile kanaat getirmiştir:

“Dava Hakkında Genel Bilgiler”. İçinde *Pekcanitez Usûl - Medenî Usûl Hukuku*, 16. baskı, ed. Hakan Pekcanitez vd., cilt 2 (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2025), 1570, 1644; Murat Atalı vd., *İcra ve İflâs Hukuku*, 8. baskı (Ankara: Yetkin Yayınları, 2024), 117; Ayan, “Yabancı Para Borçlarının İfası”, 529; Bülent Desteci, *İcra Hukukunda Takip Şartları* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2024), 176.; Türk hukukunda yabancı para alacağının medeni yargıda dava edilebilir olma süreci için bkz. Pekcanitez, *Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili*, 75 vd.

- 8 Pekcanitez, *Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili*, 152, 191-92; Pekcanitez vd., *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, 99; Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 1096; Ramazan Arslan vd., *İcra ve İflâs Hukuku*, 6. baskı (Ankara: Yetkin Yayınları, 2020), 148; Nazlı Gören Ülkü, *İcra Hukukunda Ödeme Emri* (İstanbul: Arıkan Yayınları, 2008), 44; Atalı vd., *İcra ve İflâs Hukuku*, 109, 116; Mahmut Coşkun, *İcra ve İflâs Kanunu*, 7. baskı (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021), 1:1067; Ayan, “Yabancı Para Borçlarının İfası”, 515, 531; Kamil Yıldırım/Nevhis Deren-Yıldırım, *İcra ve İflâs Hukuku*, 8. baskı (İstanbul: Beta Yayıncılık, 2021), 16; Erişir, “Borçlar Kanunu m. 83 f. III ve Türk Borçlar Kanunu m. 99 f. III'e Göre Gerçek Olmayan Yabancı Para Alacağının Aynen veya Türk Lirası Üzerinden Tahsili”, 877-78; Saim Üstündağ, *İcra Hukukunun Esasları*, 8. baskı (İstanbul: Fakülteler Matbaası, 2004), 86; Talih Uyar vd., *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi*, 3. baskı, cilt 1 (Ankara: Bilge Yayınevi, 2014), 885; Talih Uyar, “İhtiyati Haciz Kararının ve Yabancı Para Alacağına Dayalı Takiplerde Takip Talebinin İçeriği”, *Legal Hukuk Dergisi* 21/247 (2023): 2631; Nevzat Boztaş, *Geminin Cebri İcra Yoluyla Satışı ve Sıra Cetveli* (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2024), 396.

- 9 RG, T. 19.6.1932, S. 2128.

- 10 4949 sayılı Kanunla (RG, T. 30.07.2003, S. 25184) İİK m. 58/f.3 yapılan değişiklik ile, yabancı para alacağının hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiğinin takip talebinde gösterilmesi gerektiğine ilişkin açık düzenleme eklenmiştir. Yapılan bu düzenleme ile alacaklının yabancı para alacağının karşılığını Türk parası olarak göstermesi yanında, bu alacağın hangi tarihteki kur üzerinden ödenmesini istiyorsa, bunu açıkça göstermesi ve yine yabancı para ile ilgili faiz alacağına ilişkin talebini belirtmesi istenmiştir. Alacaklı takip talebinde yabancı para alacağını vade tarihindeki kur üzerinden veya fiili ödeme tarihindeki kur üzerinden Türk lirası olarak talep edebilecektir. Alacaklının takibin sonunda bu çeviriden hangisi yüksek ise o kur üzerinden talepte bulunuyor demeye hakkı yoktur. Seçimini takip talebinde yapmak zorundadır. Çeviride Merkez Bankası'nın efektif satış kurunun kullanılması gerekir. Bkz. Hakan Pekcanitez, “4949 Sayılı Kanun'la, İcra Hukukunda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 16/49 (2003): 143-44.

- 11 Anayasa Mahkemesi T. 25/12/2024, E. 2024/127, K. 2024/228,.

20. Kural uyarınca icra takibine konu alacağın yabancı para cinsinden olması durumunda alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiğinin gösterilmesi zorunluluğunun, yabancı para birimindeki alacaklar bakımından takip sürecinde oluşabilecek belirsizliğin önlenmesi amacıyla hizmet ettiği anlaşılmaktadır. Zira yabancı para birimi üzerinden yürütülen takip işleminde Türk parasıyla tahsilat yapılması gibi farklı para birimleri arasında oluşabilecek uyumsuzluğun takip işlemlerini zorlaştıracağı söylenebilir. Dolayısıyla borcun ve takibin öngörülebilirliğine katkı sunacağı anlaşılan bu durum nedeniyle hem alacaklı hem de borçlu açısından lehe sonuçların ortaya çıkacağı açıktır.¹²

İcra Hukuku, borcu karşılayacak miktarda alacak veya malvarlığının TL üzerinden kıymet takdiri yapılarak haczedilmesi, bunların satışı ve alacaklılara paylaşırma aşamalarında yine TL üzerinden ödeme yapılması gibi zorunluluklar nedeniyle, maddi hukukun öngördüğü hakka sınırlı olarak müdahale etmektedir.¹³ Nihayetinde haciz aşamasında haczedilecek/haczeden mallara yabancı para üzerinden değer biçilmesinde yaşanacak zorluklar ve buna bağlı olarak yabancı paranın değerindeki muhtemel değişikliklerin getirdiği belirsizlik, bu kuralı gerekli kılmaktadır. Bu kural, emredici ve kamu düzenine ilişkin bir düzenleme olarak kabul edilmektedir.¹⁴

Bu nedenle genel haciz yoluyla (ilamsız) takip, iflas yoluyla takip, kambiyo senetlerine özgü takip, rehnin paraya çevirilmesi yoluyla takip veya kiralanan taşınmazların (kira bedelinin ödenmemesi nedeniyle) tahliyesi ya da para ve teminat verilmesi hakkındaki ilamların icrası yoluyla

12 RG, T. 12.03.2025, S. 32839.

13 Pekcanitez, Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili, 160-61; Atalı vd., İcra ve İflâs Hukuku, 117; Hakan Pekcanitez, "İcra Hukukunda Yabancı Para Alacakları", İçinde *Makaleler*, 2. baskı, cilt 1 (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, t.y.), 413, 424-25.

14 Pekcanitez/Simil, İcra - İflas Hukukunda Şikâyet, 160; Üstündağ, İcra Hukukunun Esasları, 87; Arslan vd., İcra ve İflâs Hukuku, 148; Atalı vd., İcra ve İflâs Hukuku, 109; Aşık vd., İcra ve İflâs Hukuku, 88, 94; Coşkun, İcra ve İflas Kanunu, cilt 1, 1067; Yasin Köse, *İcra Hukukunda Süresiz Şikâyet Halleri* (Ankara: Seçkin, 2025), 36; Desteci, İcra Hukukunda Takip Şartları, 178; İlhan Postacıoğlu/Sümer Altay, *İcra Hukuku Esasları* (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010), 162; Gören Ülkü, İcra Hukukunda Ödeme Emri, 59; Yağız Gökhan Emiral, "İcra Hukuku Bakımından Takip Talebi ve Sonuçları" (Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022), 69.

takip yapan alacaklı, takip talebinde alacağın Türk parasıyla tutarını ve alacak yabancı para ise alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiğini göstermek zorundadır.¹⁵

Uygulamada bu hüküm kaynaklı şikâyet sonucu doğuracak iki sorunlu durumla karşılaşılmaktadır: 1) Alacaklının takip talebinde yabancı para alacağının TL karşılığını göstermemesine rağmen ödeme/icra emri düzenlenip borçluya tebliğ edilmesi ve 2) alacaklının takip talebinde yabancı para alacağının TL karşılığını göstermesine rağmen ödeme/icra emrinde TL karşılığının belirtilmeden borçluya tebliğ edilmesidir.

Şüphe yok ki, her iki durumda da ilkesel olarak kanuna aykırılık kaynaklı olarak şikâyet edilebilecek bir icra takip işlemi bulunmaktadır. Alacaklının takip talebinde yabancı para alacağının TL karşılığını gösterdiği ve göstermediği durumlarda, icra müdürünün ödeme/icra emrinde TL karşılığına yer vermeden borçluya tebliğe çıkarması halinde işlemin hukuki akıbetinin ne olması gerektiği ile ilgili Yargıtay'ın çok sayıda kararı bulunmaktadır.

Yargıtay'ın değişik daireleri, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun (HGK) 1999 tarihli kararına¹⁶ dayanarak, kimi hallerde takibin iptaline karar vermekte, kimi hallerde takip yerine ödeme/icra emrinin iptaline karar vermektedir. Bu ise özellikle alacaklının kanuni yükümlülüklerle uyarak başlattığı takibin kendi kusuru olmaksızın hükümsüz kalması durumunda hakaniyete aykırı sonuçlar doğurabilmektedir.

Aşağıda öncelikle kısaca yabancı para alacaklarındaki takip usulüne değinilip, bunlara aykırılık halindeki hukuki neticeler öğreti ve Yargıtay kararları ışığında açıklanacaktır. Değerlendirme bölümünde, alacaklının kendi üzerine düşeni yapıp icra dairesinin takip talebine uygun bir ödeme/icra emri göndermemesi durumunda, mevcut Yargıtay uygulaması doğrultusunda ödeme emrinin iptal edilmesi görüşünün somut olay adaleti çerçevesinde terk edilmesi gerektiği ileri sürülecektir.

15 Pekcanitez, "İcra Hukukunda Yabancı Para Alacakları", 432-37; Pekcanitez, Medeni Usûl ve İcra-İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili, 168-72; Emiral, "İcra Hukuku Bakımından Takip Talebi ve Sonuçları", 70.

16 Y. HGK, T. 12.05.1999, E. 1999/12-271, K. 1999/301. (Lexpera)

1. Yabancı Para Alacaklarına İlişkin Takip

1.1. Takip Talebi

Alacaklı ile borçlu arasındaki hukuki ilişkiye göre alacaklı, genel haciz yoluyla ilamsız takip, iflâs yoluyla takip, kambiyo senetlerine özgü takip, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip veya kiralanan taşınmazların (kira bedelinin ödenmemesi nedeniyle) tahliyesi veya para ve teminat verilmesi hakkındaki ilamların icrası yoluyla takip yollarından seçeceği cebri takip yoluna başvurarak alacağına kavuşmaya çalışacaktır. Kambiyo senedinde yabancı para borcu olabileceği gibi, yabancı para üzerinden ipotek de tesis edilmiş olabilir.¹⁷

Takip talebinde alacaklı, İİK m. 58/f.2b.3'e göre, alacağın Türk parasıyla tutarı ve alacak yabancı para ise alacağın hangi tarihteki kur¹⁸ üzerinden talep edildiğini göstermek zorundadır.¹⁹ Mehz İsviçre hukukunda ve Alman hukukunda da bu zorunluluk yer almaktadır.²⁰ Yargıtay kararları ve

17 Adnan Deyneklî, *İcra ve İflâs Hukukunda İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takip* (Ankara: Turhan Kitabevi, 2013); Gökhan Aykut, *İpoteğin Paraya Çevrilmesi* (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2025), 178-79; Boztaş, Geminin Cebri İcra Yoluyla Satışı ve Sıra Cetveli, 396; İlhan Postacıoğlu/Sümer Altay, *Taşınmaz Rehninin Paraya Çevrilmesi*, 1. baskı (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2023), 677.

18 Bu kurun T.C Merkez bankası efektif satış kuru olması gerektiği kanaati için bkz. Coşkun, İcra ve İflâs Kanunu, cilt 1, 1067. Temyiz sınırı belirlemesinde dikkate alınan kur olarak aynı yönde Yargıtay kararları için bkz. Y. 12. HD, T. 07.07.2025, E. 2025/4213, K. 2025/5203; Y. 12. HD, T. 07.07.2025, E. 2025/3928, K. 2025/5199, (Yargıtay Karar Arama)

19 Pekcanitez, Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili, 186; Pekcanitez vd., İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 99, 103; Pekcanitez/Simil, İcra - İflâs Hukukunda Şikâyet, 160; Aşık vd., İcra ve İflâs Hukuku, 88, 94; Atalı vd., İcra ve İflâs Hukuku, 116-17; Kuru/Aydın, İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 73, 75, 77; Yıldırım/Deren-Yıldırım, İcra ve İflâs Hukuku, 367; Köse, İcra Hukukunda Süresiz Şikâyet Halleri, 36; Desteci, İcra Hukukunda Takip Şartları, 175; Canan Ruhi/Ahmet Cemal Ruhi, *İlamsız İcra Takibi* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022), 37-38; Postacıoğlu/Altay, *Taşınmaz Rehninin Paraya Çevrilmesi*, 675; Erişir, "Borçlar Kanunu m. 83 f. III ve Türk Borçlar Kanunu m. 99 f. III'e Göre Gerçek Olmayan Yabancı Para Alacağının Aynen veya Türk Lirası Üzerinden Tahsili", 879, 882; Aykut, *İpoteğin Paraya Çevrilmesi*, 706-7; Burak Halil Karanfil vd., *İcra Hukukuna Dair Bozma Kararları* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2025), 1308.; Pekcanitez'e göre "Borçluya bilgi vermek için, yabancı para alacağının da takip talebinde yazılması mümkündür. Ancak, yabancı paranın da takip talebinde yazılması bir yükümlülük değildir." Bkz. Pekcanitez, "İcra Hukukunda Yabancı Para Alacakları", 458.

20 Gören Ülkü, İcra Hukukunda Ödeme Emri, 47; Desteci, İcra Hukukunda Takip Şartları, 175; Pekcanitez, "İcra Hukukunda Yabancı Para Alacakları", 417-18.

doktrinde, bunun özellikle hükümlerlik hakları²¹ ve harca esas değerin²² belirlenmesi açısından önemli olduğu belirtilmektedir.²³ Yargıtay 12. Hukuk Dairesi de konuyla ilgili bu yönde kararlar vermiştir:

Somut olayda, hem takip talebinde hem de ödeme emrinde yabancı para alacağının TL karşılığının gösterilmediği anlaşılmaktadır. Takip talebindeki ve ödeme emrindeki bu noksanlık kamu düzeni ve devletin hükümlerlik hakları ile ilgili olup, süresiz şikayet nedeni olduğu gibi, mahkemece de, takibin her safhasında doğrudan doğruya göz önünde tutulmalıdır (Hukuk Genel Kurulu'nun 12.05.1999 tarih ve 99/12-271 Esas, 99/301 Karar sayılı kararı)...²⁴

Yargıtay başka bir kararında da, harca esas değer olarak Türk lirası karşılığının gösterilmesinin yeterli olduğuna hükmetmiştir:

Dairemizin süreklilik kazanan ve yerleşik uygulamalarına göre takip taleplerinde ve ödeme emrinde yabancı para alacağının Türk Lirası karşılığının (harca esas değer adı altında) gösterilmiş olması yasadaki öngörülen kuralın yerine getirilmesi için yeterli kabul edilmektedir...²⁵

Yargıtay eski tarihli kararlarında, yabancı paranın Türk lirasına çevirini icra dairesinin yapması görüşündeydi. Yargıtay'ın eski kararlarına göre,

21 Desteci, İcra Hukukunda Takip Şartları, 178; Gören Ülkü, İcra Hukukunda Ödeme Emri, 62.

22 Timuçin Muşul, *İcra ve İflas Hukuku Esasları* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2017), 261; Desteci, İcra Hukukunda Takip Şartları, 177; Postacıoğlu/Altay, *İcra Hukuku Esasları*, 163; Pekcanitez, "İcra Hukukunda Yabancı Para Alacakları", 422; İsmail Ercan, *Uygulamacılar için İcra ve İflas Hukuku El kitabı*, 10. baskı (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023), 210.

23 Coşkun, *İcra ve İflas Kanunu*, cilt 1, 1067.

24 Y. 12. HD. T. 20.05.2021, E. 2021/437, K. 2021/5050; Aynı yönde bkz. Y. 12. HD, T. 21.09.2021, E. 2021/3333, K. 2021/7750; Y. 12. HD. T. 13.09.2021, E. 2021/3058, K. 2021/7358; Y. 12. HD. T. 18.11.2013, E. 2013/30467, K. 2013/36355; Y. 12. HD, T. 09.05.2017, E. 2016/15280, K. 2017/7466. (Lexpera)

25 Y. 12. HD. T. 13.03.2006, E. 2006/2292, K. 2006/5129; Aynı yönde bkz. Y. 12. HD. T. 23.10.2007, E. 2007/16601, K. 2007/19360; Y. 12. HD. T. 09.02.2009, E. 2008/22295, K. 2009/2005, (Lexpera); Yargıtay'a göre, UYAP üzerinden başlatılacak takiplerde de elektronik ortamda harca esas değerin gösterilmesi gerekir: O halde, İlk Derece Mahkemesince, UYAP sisteminde kayıtlı takip talebinde yabancı para alacağının harca esas değer olarak Türk lirası karşılığı gösterilmediğinden takibin iptaline karar verilmesi gerekir... Y. 12. HD. T. 17.09.2025, E. 2025/3594, K.2025/5388, (Yargıtay Karar Arama)

takip talebinde alacağın yabancı para olarak yazılması halinde, icra memuru, ödeme emri gönderirken bu çeviriyi yapmamışsa, bu durum kanuna aykırılık teşkil etmemekteydi. İcra memurunun alacaklının seçimine göre, vade veya ödeme günündeki kur üzerinden kesinleşen yabancı para alacağını Türk lirasına çevirmesi gerektiği görüşü mevcuttu.²⁶

Alacaklı takip talebinde, vade ya da fiilî ödeme günündeki rayiç kur üzerinden talepte bulunabilir ve bu talebini daha sonra değiştiremez.²⁷ Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, bir kararında yabancı para karşılığı harca esas değer gösterilmekle birlikte, yabancı paranın hangi tarihteki kur üzerinden tahsilinin istendiğinin belirtilmediği için takibin iptaline karar verilmiştir²⁸:

Somut olayda; alacaklının takip talebinde 123.000,00 USD çek alacağı, 252,74 USD işlemiş faiz, 12.300,00 USD karşılıksız çek tazminatı alacağı, 369,00 USD komisyon alacağı, 100.000,00 USD çek alacağı, 147,95 USD işlemiş faiz, 10.000,00 USD karşılıksız çek tazminatı alacağı, 300,00 USD komisyon alacağı olmak üzere toplam 246.369,68 USD alacağın tahsilinin talep edildiği, ayrıca harca esas değerın Türk Lirası olarak karşılığının gösterildiği, ancak bunun yanında USD yabancı para birimi üzerinden talep edilen alacağın fiili ödeme tarihindeki kur üzerinden tahsilinin talep edilmediği görülmektedir. Alacaklının icra müdürlüğünce harcın hesaplanabilmesi için harca esas değer olarak 724.252,96 TL'nin yazılı olması alacağın Türk Lirası olarak talep edildiği sonucunu doğurmaz.²⁸

Yabancı para alacağının Türk lirası karşılığı gösterilmek suretiyle talep edilmiş olsa dahi, taraflar arasındaki maddi hukuk ilişkisi yönünden yabancı para alacağı varlığını devam ettirir ve Türk lirası karşılığının gösterilmiş olması nedeniyle yabancı para borcunun sona ermesi ve onun yerine Türk parası borcunun geçmesi söz konusu olmaz.²⁹ Bu halde, alacaklıya ödeme tarihindeki kur üzerinden çeviri yapılarak alacağı ödenir.

26 Bkz. Pekcanitez, Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili, 187.

27 Yıldırım/Deren-Yıldırım, İcra ve İflas Hukuku, 89.

28 Y. 12. HD, T. 17.06.2025, E. 2025/2805, K. 2025/4619, (Yargıtay Karar Arama)

29 Emiral, "İcra Hukuku Bakımından Takip Talebi ve Sonuçları", 70.

1.2. Takip Talebinde Yabancı Para Karşılığı Türk Lirasının Gösterilmemesi ve Neticeleri

Eğer alacaklı yabancı para üzerinden takip talebini doldurmuşsa ve Türk lirası karşılığını veya harca esas değeri göstermediyse, icra memuru takip talebini kabul etmemelidir.³⁰ İcra müdürünün inisiyatif olarak bu eksikliği kendisinin tamamlaması söz konusu olamaz.³¹ Yargıtay, eğer takip talebinde yabancı para alacağının Türk lirası karşılığı ya da harca esas değerine yer verilmemesine rağmen, ödeme emrinde yer verilirse, bu durumda takibin iptaline karar verilmesi gerektiğine hükmetmiştir:

Somut olayda UYAP'ta kayıtlı ödeme emrinde yabancı para alacağının Türk Lirası olarak karşılığının gösterildiği, ancak takip talebinde yabancı para alacağının Türk Lirası karşılığı ya da harca esas değerine yer verilmediği görülmüştür. Bu noksanlık kamu düzeni ve devletin hükümranlık hakları ile ilgili olup, süresiz şikâyet nedeni olduğu gibi, takibin her safhasında doğrudan doğruya göz önünde tutulmalıdır. (Hukuk Genel Kurulu'nun 12.05.1999 tarih, 99/12-271 Esas, 99/301 Karar sayılı kararı)

O halde İlk Derece Mahkemesince, takip talebinde yabancı para alacağının harca esas değer olarak Türk Lirası karşılığı gösterilmediğinden takibin iptaline karar verilmesi gerekir...³²

Söz konusu emredici düzenleme kamu düzenine ilişkin bir düzenleme olarak kabul edildiğinden, buna aykırılığın re'sen dikkate alınması gereken, süresiz şikâyete tabi bir takip işlemi olduğu değerlendirilmektedir.³³

30 Pekcanitez, Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili, 193; Gören Ülkü, İcra Hukukunda Ödeme Emri, 44; Pekcanitez ve Simil, İcra - İflâs Hukukunda Şikâyet, 159; Arslan vd., İcra ve İflâs Hukuku, 148; Pekcanitez vd., İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 99; Desteci, İcra Hukukunda Takip Şartları, 178; Pekcanitez vd., İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 99.

31 Pekcanitez, "İcra Hukukunda Yabancı Para Alacakları", 459; Gören Ülkü, İcra Hukukunda Ödeme Emri, 45; Emiral, "İcra Hukuku Bakımından Takip Talebi ve Sonuçları", 71.

32 Y. 12. HD, T. 13.03.2024, E. 2023/6149, K. 2024/2402. (Lexpera)

33 Pekcanitez, Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili, 201, 203, 209; Pekcanitez vd., İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 99; Pekcanitez/Simil, İcra - İflâs Hukukunda Şikâyet, 159-60; Arslan vd., İcra ve İflâs Hukuku, 148; Aşık vd., İcra ve İflâs Hukuku, 88; Coşkun, İcra ve İflâs Kanunu, 1:1067; Emiral, "İcra Hukuku Bakımından Takip Talebi ve Sonuçları", 71; Ercan, Uygulamacılar için İcra

Yabancı para borcunun vadesinde ödenmemesi halinde alacaklı bu borcun vade veya fiili ödeme günündeki rayice göre Türk Parası ile ödenmesini isteyebilir. Ancak İİK.'nin 58/3. maddesine göre alacağın Türk parası ile tutarının takip taleplerinde gösterilmesi zorunludur. Aynı zorunluluk, İİK. nun 41. maddesi delaletiyle icra emri için de geçerlidir. İncelenen takip taleplerinde ve icra emrinde alacağın ... EURO'luk kısmının Türk Parası karşılığı belirtilmemiştir. Bu noksanlık kamu düzeni ve devletin hükümlerlik hakları ile ilgili olup, takibin her safhasında doğrudan doğruya göz önünde tutulmalıdır. Kamu düzenine aykırılıkta aleyhe bozma ilkesi irdelenemeyeceğinden, mahkemece anılan kısım yönünden re'sen takibin iptaline karar verilmesi gerekir...³⁴

Bu noktada üzerinde durulacak başka bir mesele ise, yabancı para borcu için takip talebinde TL karşılığı gösterilmemesi halinde, bunun yaptırımının ne olması gerektiğidir. Diğer bir anlatımla, bu kurala aykırılık halinde takip mi iptal edilmelidir, yoksa ödeme/icra emri mi?

Pekcanitez ve Simil'e göre, yabancı para alacağına ilişkin takip talebinde, alacağın TL karşılığı alacaklı tarafından gösterilmemişse ve buna rağmen ödeme emri borçluya gönderilmiş ise, takibin iptali gerekmektedir.³⁵

Yargıtay 12. Hukuk Dairesi de bu halde takibin iptaline karar verilmesi gerektiği kanaatinde dir:

Somut olayda takip talebinde yabancı para alacağının Türk Parası karşılığı gösterilmediği görülmüştür. Bu noksanlık kamu düzeni ve devletin hükümlerlik hakları ile ilgili olup, süresiz şikâyet nedeni olduğu gibi, takibin her safhasında doğrudan doğruya göz önünde tutulmalıdır. (Hukuk Genel Kurulunun 12.05.1999 tarih, 99/12-271 Esas, 99/301 Karar sayılı kararı)... O halde İlk Derece Mahkemesince, takip talebinde yabancı para alacağının harca esas değer

ve İflas Hukuku El kitabı, 210.; Desteci, İcra Hukukunda Takip Şartları, 178; Gören Ülkü, İcra Hukukunda Ödeme Emri, 62; Muşul, İcra ve İflâs Hukuku Esasları, 262; Desteci, İcra Hukukunda Takip Şartları, 179.; Pekcanitez vd., İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 71-72; Aşık vd., İcra ve İflâs Hukuku, 64; Atalı vd., İcra ve İflâs Hukuku, 57.; Örn. Y. 12. HD, T. 08.10.2009, E. 2009/17676, K. 2009/18448 K.

34 Y. 12. HD, T. 02.03.2010, E. 2010/3716, K. 2010/4675. (Lexpera); Aynı yönde bkz. Y. 12. HD, T. 24.4.2023, E. 2022/9928, K. 2023/2712.(Lexpera)

35 Pekcanitez/Simil, İcra - İflas Hukukunda Şikâyet, 160.

*olarak Türk Lirası karşılığı gösterilmediğinden takibin iptaline karar verilmesi gerekir...*³⁶

Yine Yargıtay hem takip talebi hem de ödeme emrinde yabancı para karşılığı Türk lirasının gösterilmediği durumda, aynı şekilde takibin iptaline karar verilmesi gerektiğine hükmetmektedir:

*Somut olayda, hem takip talebinde hem de ödeme emrinde yabancı para alacağının TL karşılığının gösterilmediği anlaşılmaktadır... O halde ilk derece mahkemesince, takip talebi ve ödeme emrinde yabancı para alacağının harca esas değer olarak Türk Lirası karşılığı gösterilmediğinden davacı borçlu yönünden takibin iptaline karar verilmesi gerekir.*³⁷

Kanaatimce de hem ilk taraf takip işlemi olan takip talebinde bulunma, hem de buna göre şekillenecek ilk icra takip işlemi olan ödeme/emri gönderme işlemi İİK'ya aykırı bir şekilde gerçekleştirildiğinden, takip iptal edilmelidir. Yargıtay 12. Hukuk Dairesi de konuyla ilgili olarak icra emrinin iptalinin yeterli olmadığını, takibin iptal edilmesi gerektiğine hükmetmiştir:

Alacaklı tarafından borçlu aleyhine başlatılan...takip talebinde ve icra emrinde alacağın TL karşılığının gösterilmediği gerekçesiyle takibin ve icra emrinin iptalini talep ettiği, mahkemece icra emrinin iptaline karar verildiği anlaşılmaktadır.

Somut olayda takip talebinde ve icra emrinde, toplam 510.000.00 USD alacağın tahsili istenmekle birlikte yabancı para alacağının TL karşılığı gösterilmemiş olup harca esas değerinin de Türk Lirası olarak yazılı olmadığı görülmektedir. İİK'nun 58. maddesine göre alacağın Türk parası ile tutarının takip talebinde gösterilmesi zorunlu olup, aynı zorunluluk İİK'nun 41. maddesi delaletiyle ... takiplerde çıkartılacak olan icra emri için de geçerlidir. Anılan noksanlık kamu düzeni ile ilgili ve devletin hükümlerine haklarına ilişkin olması nedeniyle takibin her safhasında re'sen göz önünde tutulmalıdır (HGK'nun 12.05.1999 tarih 99/12-271 E, 99/301 K. sayılı kararı).

36 Y. 12. HD, T. 29.05.2024, E. 2024/294, K. 2024/5506. (Lexpera)

37 Y. 12. HD, T. 27.10.2022, E. 2022/3975, K. 2022/11109. (Lexpera)

*O halde, mahkemece takibin açıklanan nedenle iptaline karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde icra emrinin iptali ile yetinilmesi isabetsizdir.*³⁸

Netice olarak, alacaklının takip talebinde yabancı para alacağının Türk lirası karşılığını göstermeden salt yabancı para üzerinden takip talebinde bulunması halinde, işleme karşı süresiz şikâyet yoluna başvurulabileceği ve takibin iptalinin sağlanabileceği ileri sürülmektedir.³⁹

1.3. Ödeme/İcra Emrinin Düzenlenmesi ve Tebliğ Edilmesi

İcra müdürü, takip talebinin İİK ve İİK Yönetmeliği'nde⁴⁰ yer alan şartları sağlaması halinde, bu talebe uygun bir ödeme/icra emri düzenleyip tebliğ etmesi gerekir (İİK m. 60-61).⁴¹ Takip talebini alan icra müdürü, takip talebinin İİK'da öngörülen şartları içerdiğini tespit ederse, yani yabancı para karşılığı Türk lirası talebe yazılmışsa, ödeme/icra emri düzenlemek zorundadır.⁴²

Eğer takip talebi mevzuatın öngördüğü şartları içermiyorsa, talebin kabul edilmemesi gerekir ve verilen bu karar gerekçesiyle tutanak altına alınmalıdır.⁴³ Eğer takip talebinde yabancı para alacağının TL karşılığı belirtilmemişse, icra müdürünün ödeme/icra emri düzenlememesi gerekir.⁴⁴ Bu husus re'sen gözetilmeli ve eğer takip talebinde Türk lirası yoksa, bu eksikliğin re'sen düzeltilemeyeceği kabul edilmektedir.⁴⁵

38 Y. 12. HD, T. 17.10.2018, E. 2018/4423, K. 2018/10036

39 Arslan vd., İcra ve İflâs Hukuku, 148.

40 RG, T. 11.04.2005, S. 25783.

41 Kuru/Aydın, İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 81; Arslan vd., İcra ve İflâs Hukuku, 157; Yıldırım/Deren-Yıldırım, İcra ve İflâs Hukuku, 95; Köse, İcra Hukukunda Süresiz Şikâyet Halleri, 40; Desteci, İcra Hukukunda Takip Şartları, 178; Volkan Özçelik, *İcra Müdürünün Takdir Yetkisi* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2014), 271. UYAP'ın yaygınlaşmasından evvel, böyle bir yükümlülüğü olmamasına rağmen, uygulamada hukuka aykırı olarak ödeme emrinin de alacaklı tarafından hazırlanması aranmaktadır.

42 Arslan vd., İcra ve İflâs Hukuku, 157; Köse, İcra Hukukunda Süresiz Şikâyet Halleri, 36.

43 Pekcanitez vd., İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 99.

44 Aşık vd., İcra ve İflâs Hukuku, 88.

45 Pekcanitez, Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsil, 193; Desteci, İcra Hukukunda Takip Şartları, 178; Gören Ülkü, İcra Hukukunda Ödeme Emri, 61.

1.4. Takip Talebinde Gösterilmesine Rağmen, Ödeme/İcra Emrinde Yabancı Para Karşılığı Türk Lirasının Gösterilmemesi

Takip talebinde yabancı para alacağı ve onun Türk parası karşılığı talep edilmişse, ödeme/icra emrinin buna uygun olarak düzenlenmesi gerekmektedir. Tebliğ edilen ödeme/icra emri ile takip talebi farklı ise, bu icra takip işlemi şikayete konu olur.⁴⁶ Ödeme/icra emrinin takip talebini yansıtmaması ve mevzuatın öngördüğü şekilde buna uygun hazırlanıp tebliğ edilmesi gerekir. Prensip olarak, ödeme/icra emri takip talebine uygun değilse, bu durum kanuna aykırılıktan ötürü ödeme emrinin iptali gerektirir:⁴⁷

Somut olayda, takip talebinde yabancı para alacağının Türk parası karşılığının ve kur tarihinin belirtildiği, ancak takip talebinde yer alan bu hususların ödeme emrinde bulunmadığı görülmektedir.

*O halde, ödeme emrinde talep edilen yabancı para alacağının Türk Lirası karşılığının gösterilmemesi yukarıda belirtilen emredici hükümlere aykırı olup, bu husustaki şikayet süreye tabi değildir. Bu nedenlerle icra mahkemesinin şikayetin kabulü ile ödeme emrinin iptaline karar verilmesi gerekir...*⁴⁸

Takip talebi ve ödeme emri birbirine uygun değilse, bu durumda geçerli bir takibin varlığının kabul edilmediği Yargıtay kararları bulunmaktadır:

*İcra Müdürlüğü'nün 2013/2844 esas sayılı takip dosyasının aslı incelendiğinde, dayanak takip talebi ile takip borçlusuna çıkarılan ödeme emrinin içerik olarak birbirinden farklı olduğu anlaşılmaktadır. Böyle bir halde geçerli bir ilamsız icra takibinin varlığından söz edilemez.*⁴⁹

Salt yabancı para alacağı üzerinden ödeme emri veya icra emri düzenlenemez.⁵⁰ Bu hususun gerek icra dairesi gerek icra mahkemesi tarafından

46 Yıldırım/Deren-Yıldırım, İcra ve İflas Hukuku, 96.

47 Pekcanitez/Simil, İcra - İflas Hukukunda Şikâyet, 88-89; Yıldırım/Deren-Yıldırım, İcra ve İflas Hukuku, 97.

48 Y. 12. HD, T. 30.11.2015, E. 2015/19396, K. 2015/29887, (Lexpera); Aynı yönde bkz. Y. 12. HD, T. 20.10.2006, E. 2006/16307, K. 2006/19775; Y. 12. HD, T. 19.11.2009, E. 2009/14030, K. 2009/23179; Y. 12. HD, T. 22.09.2011, E. 2011/1080, K. 2011/17144. (Lexpera)

49 Y. 19. HD, T. 15.02.2018, E. 2016/19481, K. 2018/700. (Lexpera)

50 Kuru/Aydın, İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, 78; Arslan vd., İcra ve İflas Hukuku,

re'sen gözetilmesi gereken bir takip şartı olduğu belirtilmektedir.⁵¹ Yabancı para üzerinden takip yapılamaması kamu düzeni ile ilişkili olduğundan, doktrinde, bu işleme karşı şikâyetin süreye bağlı olmadığı fikri benimsenmiştir.⁵²

Yargıtay kararlarının çoğunluğunda, takip talebinde yabancı para alacağı TL karşılığına yer verildiyse, takibin iptaline karar verilemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır:

*Somut olayda, takip talebinde yabancı para alacağının TL karşılığının belirtilmediğinden bahisle takibin iptaline karar verilmiş ise de; takip dosyasının aslı fiziken getirilmiş olup yapılan incelemede ıslak imzalı takip talebinde yabancı paranın TL karşılığının yer aldığı, ayrıca ilgili icra dairesinin 29.09.2021 tarihli cevabi yazısında takibin fiziki olarak açıldığının belirtilmiş olduğu, dolayısı ile Bölge Adliye Mahkemesinin takibin iptaline ilişkin kararının yerinde olmadığı, borçluların diğer istinaf sebeplerinin incelenmesi gerektiği anlaşılmakla kararın bozulması cihetine gidilmiştir.*⁵³

Alacaklı, yabancı para alacağının Türk parası karşılığını takip talebinde göstermesine rağmen, icra dairesi tarafından düzenlenen ödeme/icra emrinde Türk parası karşılığı gösterilmediyse, bu halde takibin değil, ödeme/icra emrinin iptal edilmesi gerektiği kabul edilmektedir.⁵⁴

148.; Y. 12. HD, T. 23.09.2008, E. 2008/12818, K. 2008/16115; Aynı yönde bkz. Y. 12. HD, T. 28.12.2006, E. 2006/22063, K. 2006/25092; Y. 12. HD, T. 14.07.2009, E. 2009/8361, K. 2009/15839; Y. 12. HD, T. 17.10.2006, E. 2006/16585, K. 2006/19515. (Lexpera)

51 Desteci, İcra Hukukunda Takip Şartları, 179.; Y. 12. HD, T. 23.09.2008, E. 2008/12818, K. 2008/16115 kararı: "Ancak İİK'nun 58/3. maddesine göre alacağın Türk parası ile tutarının takip taleplerinde gösterilmesi zorunludur. Aynı zorunluluk, İİK'nun 41. maddesi delaletiyle icra emri içinde geçerlidir. Somut olayda incelenen takip taleplerinde bu kurala uyulmuş ise de çıkartılan icra emrinde Amerikan Doları olarak talep edilen alacağın Türk Parası karşılığı belirtilmeyerek söz konusu yasa hükmü yerine getirilmemiştir. Bu noksanlık kamu düzeni ve devletin hükümlerle hakları ile ilgili olup, takibin her safhasında doğrudan doğruya göz önünde tutulmalıdır. (Hukuk Genel Kurulu'nun 12.05.1999 tarih, 99/12-271 esas, 99/301 karar sayılı kararı) O halde Mahkemece re'sen icra emrinin iptaline karar verilmesi gerekir." (Lexpera)

52 Arslan vd., İcra ve İflâs Hukuku, 148; Nilüfer Boran Güneysu, "İcra Takip İşlemleri", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 101 (2012): 56.

53 Y. 12. HD, T. 06.10.2021, E. 2021/3104, K. 2021/8514. (Legal Bank)

54 Pekcanitez/Simil, İcra - İflâs Hukukunda Şikâyet, 160; Desteci, İcra Hukukunda Takip Şartları, 179.

Yine eğer, daha önce çıkarılan ödeme emrinde TL karşılığı yazılması- na rağmen başka sebeple şikayet sonucu ödeme emri iptal edilir ve sonra çıkarılan ödeme emrinde TL karşılığı yazılmaz ise, bu durumda, alacaklının önceki ödeme emrinde içeriğine vakıf olup olmaması dikkate alınmaksızın, ödeme emrinin iptaline karar verilmektedir:

Ödeme emrinin iptalinden sonra yeniden çıkarılan ödeme emri borç- luya yeni bir şikayet hakkı verir. İptal edilen ödeme emrinde yabancı para alacağının harca esas değeri gösterilmesine karşın yeniden çıkarılan ödeme emrinde harca esas değeri yazılmamıştır. Ödeme emrinin takip talebine uygun olarak düzenlenmesi yasal zorunlu- luktur. Şikayete konu ödeme emrinde harca esas değer gösterilmedi- ği için ödeme emrinin iptali gerekir.⁵⁵

Yargıtay, özellikle icra dairesinin yetkisizliği nedeniyle yetkili icra da- ireden tarafından yeniden düzenlenen ödeme emrinde takip talebinde be- lirlenen Türk parası karşılığının yer almaması durumunda da ödeme em- rini iptal etmekte, önceki ödeme emrinde gösterilmiş olmasını yeterli saymamaktadır:

Takep talebinde doğru gösterilmiş, yetki nedeniyle daha sonra gös- terilmediyse gene aynı sonuç "Somut olayda takip talebinde yabancı para alacağının Türk Parası karşılığı gösterilmiş olmakla birlikte yetki itirazı üzerine Malatya İcra Müdürlüğü tarafından düzenle- nen ödeme emrinde söz konusu yasa hükmünün yerine getirilmedi- ği görülmüştür. Bu noksanlık kamu düzeni ve devletin hükümran- lık hakları ile ilgili olup, süresiz şikayet nedeni olduğu gibi, takibin her safhasında doğrudan doğruya göz önünde tutulmalıdır. (Hu- kuk Genel Kurulu'nun 12.05.1999 tarih, 99/12-271 Esas, 99/301 Karar sayılı kararı)

O halde ilk derece mahkemesince, ödeme emrinde yabancı para ala- cığının harca esas değer olarak Türk Lirası karşılığı gösterilmedi- ğinden ödeme emrinin iptaline karar verilmesi gerekir...⁵⁶

55 Y. 12. HD, T. 02.11.2015, E. 2015/15583, K. 2015/26396. (Lexpera)

56 Y. 12. HD, T. 27.10.2022, E. 2022/3999, K. 2022/11108. (Lexpera); 58 inci mad- deye göre takip talebine yazılması lazım gelen kayıtların ödeme emrinde bulunma- sı gerektiği iflas yolu ile adı takiplerle ilgili ödeme emrini düzenleyen İİK'nın 155. maddesinde ise "Borçlu iflas yolu ile takibe tabi şahıslardan olup da alacaklı isterse

Yargıtay, TL ve yabancı para (ya ilişkin ilamlı) takibin birlikte yapıldığı hallerde, icra emrinde yabancı para karşılığı TL'nin gösterilmemesi durumunda, icra emrinin kısmen iptaline karar verilebileceğine hükmetmektedir:

İlamlı icra takibinde borçlunun icra mahkemesine başvurusunda, iki ayrı icra emri düzenlenmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu gibi faiz oranının hatalı olduğunu ileri sürerek icra emrinin iptalini talep ettiği, İlk Derece Mahkemesince şikayetin kabulü ile 30.11.2021 tarihli icra emrinde 383.200,00 USD'ye işlemiş faizin 407.921,54 USD, 294.739,73 USD'ye işlemiş faizin 313.754,40 USD olarak düzeltilmesine karar verildiği, anılan karara karşı alacaklı ve borçlu tarafından istinaf yoluna başvurulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesince tarafların istinaf başvurusunun esastan reddine karar verildiği görülmektedir.

İcra ve İflas Kanunu'nun 58. maddesinin 3. fıkrasında, alacağın veya istenen teminatın Türk parasıyla tutarı ve faizli alacaklarda faizin miktarı ile işlemeye başladığı gün, alacak veya teminat yabancı para ise alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiği ve faizinin, takip talebinde belirtilmesi gerektiği düzenlenmiştir. Yine aynı kanununun 60. maddesinin birinci fıkrasının birinci bendinde alacaklının veya vekilinin banka hesap numarası hariç olmak üzere, 58 inci maddeye göre takip talebine yazılması lazım gelen kayıtların ödeme emrinde bulunması gerektiği belirtilmiştir.

ödeme emrine yedi gün içinde borç ödenmediği takdirde alacaklının mahkemeye müracaatla iflas talebinde bulunabileceği ve borçlunun gerek borcu olmadığına ve gerek kendisinin iflasa tabi kimselerden bulunmadığına dair itirazı varsa bu müddet içinde dilekçe ile icra dairesine bildirmesi lüzumu ve konkordato teklif edebileceği ilave olunur” şeklinde yasal düzenleme yer almaktadır... Somut olayda takip talebinde yabancı para alacağının Türk Parası karşılığı gösterilmiş olmakla birlikte itirazı üzerine Ankara 12. İcra Dairesi tarafından düzenlenen ödeme ESAS NO: 2023/1684 emrinde (örnek 11) söz konusu yasa hükmünün yerine getirilmediği görülmüştür. Bu noksanlık kamu düzeni ve devletin hükümlerlik hakları ile ilgili olup, süresiz şikayet nedeni olduğu gibi, takibin her safhasında doğrudan doğruya göz önünde tutulmalıdır. (Hukuk Genel Kurulu'nun 12.05.1999 tarih, 99/12-271 Esas, 99/301 Karar sayılı kararı) O halde İlk Derece Mahkemesince, yabancı para alacağının harca esas değer olarak Türk Lirası karşılığı gösterilmediğinden ödeme emrinin iptaline (örnek 11) karar verilmesi gerekir. Y. 12. HD, T. 13.12.2023, E. 2023/1684 K. 2023/8712. (Lexpera)

Somut olayda 30.11.2021 tarihli icra emrinde yabancı para alacaklarının Türk Parası karşılığının gösterilmediği görülmüştür. Bu noksanlık kamu düzeni ve devletin hükümlerlik hakları ile ilgili olup, süresiz şikâyet nedeni olduğu gibi, takibin her safhasında doğrudan doğruya göz önünde tutulmalıdır (Hukuk Genel Kurulunun 12.05.1999 tarih, 99/12-271 Esas, 99/301 Karar sayılı kararı).

O halde İlk Derece Mahkemesince, icra emrinde yabancı para alacaklarına ilişkin harca esas değer olarak Türk Lirası karşılığı gösterilmediğinden icra emrinde talep edilen yabancı para alacakları yönünden icra emrinin kısmen iptaline karar verilmesi gerekir...⁵⁷

Doktrinde birçok yazar, yabancı para alacağına ilişkin takip talebinde, alacağın TL karşılığı alacaklı tarafından takip talebinde talep edilmiş, ancak ödeme emri sadece yabancı para üzerinden gönderilmişse, takibin iptali yerine, (duruma göre) ödeme veya icra emrinin iptal edilmesi gerektiği ve bunun süresiz şikâyete tabi olduğu kanaatinde dir.⁵⁸

Yargıtay da bu görüşü destekler nitelikte kararlar vermektedir:

Alacaklı tarafından bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile başlatılan icra takibinde borçlunun icra mahkemesine başvurusunda, ödeme emrinde yabancı para alacağının Türk Lirası karşılığının gösterilmediği gerekçesiyle takibin iptalini talep ettiği, icra mahkemesince şikâyetin reddine karar verildiği görülmektedir.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 58. maddesinin 3. fıkrasında, alacağın veya istenen teminatın Türk parasıyla tutarı ve faizli alacaklarda faizin miktarı ile işlemeye başladığı gün, alacak veya teminat yabancı para ise, alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiği ve faizinin, takip talebinde belirtilmesi gerektiği düzenlenmiştir. ...

Somut olayda, takip talebinde, yabancı para alacağının Türk parası karşılığının ve kur tarihinin belirtildiği, ancak takip talebinde yer alan bu hususların ödeme emrinde bulunmadığı görülmüştür. Ödeme emrindeki bu noksanlık kamu düzeni ve devletin hükümlerlik hakları ile ilgili olup, süresiz şikâyet nedeni olduğu gibi, mahkemece

57 Y. 12. HD, T. 26.11.2024, E. 2024/4511, K. 2024/9911. (Lexpera)

58 Pekcanitez/Simil, İcra - İflas Hukukunda Şikâyet, 160; Pekcanitez, "İcra Hukukunda Yabancı Para Alacakları", 422.; Coşkun, İcra ve İflas Kanunu, 1:1067; Köse, İcra Hukukunda Süresiz Şikâyet Halleri, 36.; Gören Ülkü, İcra Hukukunda Ödeme Emri, 90.

de, takibin her safhasında doğrudan doğruya göz önünde tutulmalıdır (Hukuk Genel Kurulu'nun 12.05.1999 tarih ve 99/12-271 Esas, 99/301 Karar sayılı kararı). Ancak, ödeme emrindeki bu eksiklik takibin değil, ödeme emrinin iptalini gerektirmektedir.

O halde, icra mahkemesince şikayetin kısmen kabulü ile ödeme emrinin iptaline karar verilmesi gerekir.⁵⁹

Peki, alacaklı takip talebinde yabancı para karşılığı Türk lirasını göstermişse, ödeme emrindeki eksiklik daha sonra giderilemez mi? Yargıtay, ödeme emrinde yabancı para karşılığı Türk lirasının gösterilmemesi eksikliği daha sonra giderilse dahi ödeme emrinin iptal edilmesi gerektiğine kanaat getirmiştir:

Borçlu vekilinin icra mahkemesine başvurusu, alacaklının bonoya dayalı olarak borçlu hakkında kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile başlattığı takibe ilişkin ödeme emrinde yabancı paranın Türk Lirası karşılığının gösterilmediği gerekçesiyle ödeme emrinin iptaline yönelik şikayettir.

Somut olayda İİK.nun 58/3.maddesi gereğince takip talebinde yabancı para alacağının TL karşılığı gösterilmiş ise de, İİK.nun 60.maddesine aykırı olarak ödeme emrinde anılan zorunluluk yerine getirilmemiştir. Bu durumda kamu düzenine ilişkin bulunan bu eksiklik nedeniyle mahkemece ödeme emrinin iptaline karar verilmesi isabetli olup, mahkeme kararının bu gerekçe ile onanması gerekirken, ödeme emrinin iptaline dair temyize konu mahkeme kararından sonra 12.5.2009 tarihinde yapılan ve icra müdür kaşe ve imzası ile onaylanan düzeltme sonucunda ödeme emrine harca esas değer olarak yazılan 70.385,70 TL nazara alınarak şikayetin reddi gerektiğine yönelik Dairemiz bozma kararının maddi hataya dayalı olduğu anlaşılacakla borçlunun karar düzeltme isteminin kabulü gerekmiştir...⁶⁰

59 Y. 12. HD, T. 14.11.2017, E. 2016/22721, K. 2017/14124. (Lexpera)

60 Y. 12. HD, T. 18.04.2011, E. 2010/33062, K. 2011/6779; Y. 12. HD, T. 17.06.2014, E. 2014/15323, K. 2014/17504; Y. 12. HD, T. 16.10.2012, E. 2012/10673, K. 2012/29861. (Lexpera)

Yargıtay nispeten eski tarihli başka bir kararında ise, alacaklının takip talebinde yabancı para (faiz) talebinin ödeme emrinde TL olarak gösterildiği ve bu hatanın borçlulara muhtıra çıkarma suretiyle düzeltilmediği durumda, borçlular aleyhine bir durum söz konusu değilse, bunun kanuna aykırı olmadığına hükmetmiştir:

Alacaklı tarafından borçlular aleyhine kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla icra takibi başlatıldığı, bir kısım borçlular vekili icra mahkemesine yaptığı başvuruda, işlemiş faizde para cinsini değiştiren ödeme emri düzeltme muhtırası tanzim edilmesi işleminin iptalini talep etmiş, mahkemece şikayetin kabulüne karar verildiği görülmüştür. Somut olayda, takip talebinde tüm alacak kalemlerinin ve dolayısıyla toplam alacağın EURO cinsinden gösterildiği halde, ödeme emrinde işlemiş faizin TL cinsinden gösterildiği ancak toplam alacağın yine (takip talebine uygun olarak) EURO cinsinden belirtildiği, alacaklı vekilinin bu durumun düzeltilmesi için icra müdürlüğüne başvurduğu ve icra müdürünün 12.03.2013 tarihinde talebi kabul ederek gerekli düzeltmenin yapılarak borçlulara muhtıra çıkarılmasına karar verdiği anlaşılmıştır.

Bu durumda, Mahkemece, takip talebine aykırı ödeme emri bulunmadığı, işlemiş faize yönelik para cinsinin EURO yerine TL gösterilmesinin maddi hatadan kaynaklandığı, mevcut halin düzeltilmesinin her zaman mümkün olup, bu yönde yapılan işlemin borçluların haklarını ihlal eder mahiyette bulunmadığı ve borçlular hakkında olumsuz bir sonuç doğurmayacağı anlaşıldığından, icra müdürlüğüne muhtıra çıkartılması yönünde işlem tesis edilebileceğinden şikayetin reddi yerine yazılı gerekçe ile aksi yönde hüküm tesisi isabetsizdir.⁶¹

Netice olarak Yargıtay kararlarında ve doktrinde, her ne kadar alacaklı takip talebinde kanunun aradığı şartlara uygun olarak takip talebini dolsa dahi, ödeme emrinde yabancı para karşılığı Türk lirasının gösterilmesinin, hem ödeme emrinin takip talebine aykırı olması, hem de yabancı para ile takip yapılmamasının kamu düzeninden olması gerekçesiyle, ödeme emrinin iptaline yol açacağı görüşü hakimdir.

61 Y. 12. HD, T. 15.09.2015, E. 2015/16801, K. 2015/21164. (Lexpera)

2. Değerlendirme

2.1. Sorun Tespiti

Yargıtay'ın ve özellikle son yıllarda 12. Hukuk Dairesi'nin, yukarıda atfedilen ve özetlenen kararlarından da görüleceği üzere, Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 12.05.1999 tarih ve 99/12-271 Esas, 99/301 Kararına atfen, hem takip talebinde hem de ödeme ve icra emrinde yabancı para alacağı olduğu durumlarda, bunun Türk lirası karşılığının en azından harca esas değerinin gösterilmesi gerektiğine hükmetmekte ve bu bakış açısı doktrinde de kabul edilmektedir.

Şüphesiz ki, takip süreçlerindeki haciz, kıymet takdiri, satış ve paylaşma aşamalarında, haczedilen mallara yabancı para üzerinden değer biçilmesinde yaşanacak zorluklar ve buna bağlı olarak yabancı paranın değerindeki muhtemel değişiklikler nedeniyle, işlemlerin Türk lirası üzerinden yapılması muhakkak surette kamu düzenini ilgilendirmektedir. Bu nedenle takip talebinde yabancı para alacağı karşılığı Türk lirasının yer alması zorunluluğu ve buna alacaklı tarafından riayet edilmemesi nedeniyle mevzuata aykırılığın süresiz şikâyet sebebi olması isabetli bir yaklaşımdır.⁶² İcra mahkemesine bu sebeple şikâyet başvurusu yapıldığında, takibin iptali ile, eğer tesis edilmişse, sonraki işlemlerin de iptal edildiğinin kararda belirtilmesi gerekir.⁶³

Lakin, özellikle alacaklı tarafından kanuna uygun olarak takip talebinde yabancı para alacağı karşılığı Türk lirasının (veya harca esas değer) gösterildiği durumda, alacaklının herhangi bir dahili veya kusuru olmadan, salt bu hususun icra dairesi ihmali veya hatası nedeniyle ödeme emrinde gösterilmemiş olması neticesinde, ödeme emrinin iptaline karar verilmesinin ve böylelikle alacaklı aleyhine menfaat dengesinin bozulması, hakkaniyete aykırılık teşkil etmektedir. Bilhassa, ödeme emri kesinleşmiş ve borçlu mal veya hakları üzerinden haciz konulmuşsa, ödeme/icra emrinin iptali nedeniyle sonraki işlemlerin de hükümsüz kalması nedeniyle,⁶⁴ bunun

62 Pekcanitez vd., İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 66; Aşık vd., İcra ve İflâs Hukuku, 59-60; Atalı vd., İcra ve İflâs Hukuku, 55.; Pekcanitez/Simil, "Pekcanitez Usûl", 88-89.

63 Pekcanitez/Simil, İcra - İflâs Hukukunda Şikâyet, 392.

64 Pekcanitez/Simil, İcra - İflâs Hukukunda Şikâyet, 392; Pekcanitez vd., İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 74-75; Atalı vd., İcra ve İflâs Hukuku, 60.

sonuçlarının alacaklıya yüklenmesi alacaklının mülkiyet hakkına da bir müdahale olarak değerlendirilmesine kanaat edilmelidir.⁶⁵

2.2. Çözüm Önerisi

İcra memurlarının tesis ettiği işlemlerin, idari işlem olması nedeniyle, en azından şikâyet süresi içerisinde geri alınabilir ve değiştirilebilir işlemlerdir. Bu doğrultuda eğer alacaklı takip talebinde yabancı para karşılığı Türk lirasına (harca esas değere) yer vermesine rağmen, icra dairesince ödeme emrinde yer verilmediyse, bu durumda, icra dairesinin bu eksikliği giderebileceğini kabul etmek, yukarıda işaret edilen hakkaniyetsiz sonuca engel olacaktır.

Her ne kadar iki defa ödeme emri gönderilmesi, kamu düzenine aykırılık nedeniyle süresiz şikâyet sebebi olarak kabul edilse de⁶⁶, burada icra dairesi tarafından yapılmış kanuna aykırı işlemin, idari bir işlem olması nedeniyle, geri alınabileceği ve değiştirilebileceği kabul edilerek⁶⁷, yabancı para karşılığı Türk lirasının yer almadığı ödeme emri/icra yerine usulüne uygun bir ödeme/icra emri gönderilmesi mümkün olmalıdır.

Yargıtay, eski tarihli kararlarında, icra memurunun yaptığı işlemi sonradan değiştirmek veya kaldırmak şeklinde bir yetkisi olmadığını kabul etmekteken⁶⁸, yeni tarihli kararlarda bunun mümkün olduğunu kabul etmektedir.⁶⁹

65 AYM, T. 30/3/2023, RG, T. 10/10/2023, S. 32335: "49. Devletin pozitif yükümlülükleri çerçevesinde -özel kişiler arası uyuşmazlıklarla ilgili olsun ya da olmasın- yargı kararlarının uygulanması ve kişilerin alacaklarına kavuşması bakımından etkili bir icra sistemi kurma sorumluluğu bulunmaktadır. Özel kişiler arasındaki uyuşmazlıklarda devletin mülkiyet hakkına ilişkin pozitif yükümlülükleri, karşılıklı hak ve menfaatler dengesine dayanmaktadır. Alacakların icrasına ilişkin süreç bakımından da durum böyledir. Devlet bu sistemi kurarken gerek alacaklının gerekse de borçlu ve ilgili üçüncü kişilerin hak ve menfaatlerini gözetmek, kişilerin mülkiyet haklarının korunması için gerekli tedbirleri almak durumundadır. Buna göre bir yandan alacaklının mülkiyet hakkı kapsamında bulunan alacağına kavuşması için etkin bir icra yolunun oluşturulması, öte yandan da icradan etkilenen borçlu ve ilgili diğer kişilere mülkiyet haklarına yapılan müdahalelerin keyfi veya hukuka aykırı olduğunu ileri sürebilmeleleri için etkin biçimde itiraz edebilme imkânının tanınması gerekmektedir..."

66 Aşık vd., İcra ve İflâs Hukuku, 63.

67 Pekcanitez/Simil, İcra - İflâs Hukukunda Şikâyet, 133-34; Atalı vd., İcra ve İflâs Hukuku, 58; Aşık vd., İcra ve İflâs Hukuku, 59.

68 Kararlar için bkz. Pekcanitez/Simil, İcra - İflâs Hukukunda Şikâyet, 134-35.; Yıldırım/Deren-Yıldırım, İcra ve İflâs Hukuku, 48.

69 Karar için bkz. Aşık vd., İcra ve İflâs Hukuku, 59, dn. 44.

Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin 2015'teki temyiz incelemesi neticesinde verdiği kararında⁷⁰; ödeme emrinde EURO yerine TL gösterilmesinin maddi hatadan kaynaklandığı, mevcut halin düzeltilmesinin her zaman mümkün olduğunu, bu yönde yapılan işlemin borçluların haklarını ihlal eder mahiyette bulunmadığını ve borçlular hakkında olumsuz bir sonuç doğurmayacağı ve icra müdürlüğünce muhtıra çıkartılması yönünde işlem tesis edilebileceğinden, şikâyet başvurusunun reddedilmesi gerektiğine işaret etmiştir.

Peki icra mahkemesine bu sebeple şikâyet başvurusu yapıldığında, icra mahkemesi düzeltme kararı veremez mi? İİK m. 17'de belirtildiği üzere, şikâyet icra mahkemesince, kabul edilirse şikâyet olunan muamele ya bozulur, yahut düzeltilir veyahut memurun sebepsiz yapmadığı veya geciktirdiği işlerin icrası emrolunur.

İcra mahkemesinin münhasıran icra dairesine ait olan, yeni bir ödeme emri gönderilmesi kararı veremeyeceği düşünülebilir.⁷¹ Diğer yandan icra mahkemesinin dosya üzerinden düzeltme yapılması mümkünse, bu durumda düzeltme karar verebileceği kabul edilmektedir.⁷² Bu durumda, eğer ödeme/icra emrindeki eksiklik, daha önce düzeltilmediyse, bu durumda icra mahkemesinin dosya üzerinden takip talebinde yer alan yabancı para karşılığı Türk lirasının muhtıra ile borçlulara bildirilmesi sonucuna ulaşılmalıdır. Elbette, borçlunun kendisine gönderilen muhtıra neticesinde, eğer daha önce borca itiraz etmediyse, itiraz edebilme olanağının tanınması gerekir.

Sonuç

Türk İcra ve İflâs Hukukunda parasal alacaklar, ancak Türk lirası olarak takip ve tahsil edilir.⁷³ Nitekim takip talebinde bulunmak isteyen alacak-

70 Y. 12. HD, T. 15.09.2015, E. 2015/16801, K. 2015/21164. (Lexpera)

71 Pekcanitez/Simil, İcra - İflas Hukukunda Şikâyet, 399-401.

72 Pekcanitez vd., İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 75; Pekcanitez/Simil, İcra - İflas Hukukunda Şikâyet, 399.

73 Pekcanitez, Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili, 152, 191-92; Pekcanitez vd., İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 99; Eren, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 1096; Arslan vd., İcra ve İflâs Hukuku, 148; Gören Ülkü, İcra Hukukunda Ödeme Emri, 44; Atalı vd., İcra ve İflâs Hukuku, 109, 116; Coşkun, İcra ve İflas Kanunu, 1:1067; Ayan, "Yabancı Para Borçlarının İfâsı", 515, 531; Yıldırım/Deren-Yıldırım, İcra ve İflas Hukuku, 16; Erişir, "Borçlar Kanunu m. 83 f. III ve Türk Borçlar Kanunu m. 99 f. III'e Göre Gerçek Olmayan Yabancı Para Alacağının Aynen

lı, İİK m. 58/f.2b.3'e göre, Türk parasıyla tutarını ve alacak yabancı para ise alacağın hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiğini ve harca esas değer olarak Türk lirası karşılığını göstermek zorundadır.⁷⁴

Borcu karşılayacak miktarda alacak veya malvarlığının TL üzerinden kıymet takdiri yapılarak haczedilmesi, bunların satışı ve alacaklılara paylaş-tırma aşamalarında yine TL üzerinden ödeme yapılması, nihayetinde haciz aşamasında yabancı para üzerinden değer biçilmesinde yaşanacak zorluk-lar ve buna bağlı olarak yabancı paranın değerindeki muhtemel değışiklik-ler bu kuralı emredici ve kamu düzenine ilişkin kılmaktadır.⁷⁵ Nitekim Yar-gıtay da alacaklının takip talebinde alacak yabancı para ise alacağın (harca esas değer olarak) Türk lirası karşılığını göstermemesi halinde, süre sınırı olmaksızın bu takibin iptaline karar verilmesi gerektiğine karar ver-mektedir. Yine Yargıtay, alacaklının takip talebinde yabancı paranın Türk lirası karşılığının göstermekle birlikte, icra dairesi tarafından düzenlenen ödeme veya icra emrinde bu karşılığın gösterilmemesi halinde, ödeme veya icra emrinin iptaline karar vermektedir.

Alacaklı tarafından kanuna uygun olarak takip talebinde yabancı para alacağı karşılığı Türk lirasının (veya harca esas değer) gösterildiği

veya Türk Lirası Üzerinden Tahsili", 877-78; Üstündağ, İcra Hukukunun Esasları, 86; Uyar vd., İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, cilt 1, 885; Uyar, "İhtiyati Haciz Kararının ve Yabancı Para Alacağına Dayalı Takiplerde Takip Talebinin İçeriği", 2631; Boztaş, Ge-minin Cebri İcra Yoluyla Satışı ve Sıra Cetveli, 396.

74 4949 sayılı Kanunla (RG, T. 30.07.2003, S. 25184) İİK m. 58/f.3 yapılan değışiklik ile, yabancı para alacağının hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiğinin takip talebinde gösterilmesi gerektiğine ilişkin açık düzenleme eklenmiştir. Yapılan bu düzenleme ile alacaklının yabancı para alacağının karşılığını Türk parası olarak göstermesi yanında, bu alacağın hangi tarihteki kur üzerinden ödenmesini istiyorsa, bunu açıkça göstermesi ve yine yabancı para ile ilgili faiz alacağına ilişkin talebini belirtmesi istenmiştir. Alacaklı takip talebinde yabancı para alacağını vade tarihindeki kur üzerinden veya fiili ödeme tarihindeki kur üzerinden Türk lirası olarak talep edebilecektir. Alacaklının takibin sonunda bu çeviriden hangisi yüksek ise o kur üzerinden talepte bulunuyorum deme hakkı yoktur. Seçimini takip talebinde yapmak zorundadır. Çeviride Merkez Bankası'nın efektif satış kurunun kullanılması gerekir. Bkz. Pekcanitez, "4949 Sayılı Kanun'la, İcra Hukukunda Yapılan Değışikliklerin Değerlendirilmesi", 143-44; Pekcanitez vd., İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı, 99.

75 Pekcanitez/Simil, İcra - İflâs Hukukunda Şikâyet, 160; Üstündağ, İcra Hukukunun Esasları, 87; Arslan vd., İcra ve İflâs Hukuku, 148; Atalı vd., İcra ve İflâs Hukuku, 109; Aşık vd., İcra ve İflâs Hukuku, 88, 94; Coşkun, İcra ve İflâs Kanunu, cilt 1, 1067; Köse, İcra Hukukunda Süresiz Şikâyet Halleri, 36; Desteci, İcra Hukukunda Takip Şartları, 178; Postacıoğlu ve Altay, İcra Hukuku Esasları, 162; Gören Ülkü, İcra Hukukunda Ödeme Emri, 59; Emiral, "İcra Hukuku Bakımından Takip Talebi ve Sonuçları", 69.

durumda, alacaklıya izafe edilemeyecek sebeplerle, salt bu hususun icra dairesinin ihmali veya hatası nedeniyle ödeme/icra emrinde gösterilmemiş olması neticesinde ödeme/icra emrinin iptaline karar verilmesinin ve böylelikle alacaklı aleyhine menfaat dengesinin bozulmasının hakkaniyetli bir sonuç olmayacağı söylenebilir. Özellikle ödeme emri kesinleşmiş ve haciz işlemleri gerçekleştirilmişse, ödeme/icra emrinin iptali nedeniyle sonraki işlemlerin de hükümsüz kalması nedeniyle, bunun sonuçlarının alacaklıya yüklenmemesi gerekir.

İcra memurlarının tesis ettiği işlemlerin, idari işlem olması nedeniyle, düzeltilebilir işlemlerdir. Bu doğrultuda eğer alacaklı takip talebinde yabancı para karşılığı Türk lirasına (harca esas değere) yer vermesine rağmen, icra dairesince ödeme/icra emrinde yer verilmediyse, bu durumda icra dairesinin bu eksikliği giderebileceğini kabul etmek daha makul olacaktır. İcra dairesi tarafından yapılmış kanuna aykırı işlemin, idari bir işlem olması nedeniyle, geri alınabileceği ve değiştirilebileceği kabul edilerek, yabancı para karşılığı Türk lirasının yer almadığı ödeme/icra emri yerine, usulüne uygun bir ödeme/icra emri gönderilmesi veya yeni bir ödeme/icra emri olmasa dahi, ödeme/icra emrine ek bir muhtıra çıkarılması mümkün olmalıdır.

Yargıtay, eski tarihli kararlarında, icra memurunun yaptığı işlemi sonradan değiştirmek veya kaldırmak şeklinde bir yetkisi olmadığını kabul etmekteken⁷⁶, yeni tarihli kararlarda bunun mümkün olduğunu kabul etmektedir.⁷⁷ Nitekim Yargıtay 12. Hukuk Dairesi verdiği bir kararda⁷⁸; ödeme emrinde döviz bedelinin TL gösterilmesinin maddi hatadan kaynaklandığı, mevcut halin düzeltilmesinin her zaman mümkün olduğunu, bu yönde yapılan işlemin borçluların haklarını ihlal eder mahiyette bulunmadığını ve borçlular hakkında olumsuz bir sonuç doğurmayacağı ve icra müdürlüğünce muhtıra çıkartılması yönünde işlem tesis edilebileceğine hükmetmiştir. Bu durumda, borçlunun kendisine gönderilen ve ödeme emrini düzelten muhtıra neticesinde, eğer daha önce borca itiraz etmediyse, itiraz edebilme olanağının tanınması gerekir.

76 Kararlar için bkz. Pekcanitez/Simil, İcra - İflas Hukukunda Şikâyet, 134-35.; Yıldırım/Deren-Yıldırım, İcra ve İflas Hukuku, 48.

77 Karar için bkz. Aşık vd., İcra ve İflas Hukuku, 59, dn. 44.

78 Y. 12. HD, T. 15.09.2015, E. 2015/16801, K. 2015/21164. (Lexpera)

Kaynakça

- Arslan, Ramazan / Ejder Yılmaz / Sema Taşpınar Ayvaz / Emel Hanağası. *İcra ve İflâs Hukuku*. 6. baskı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2020.
- Aşık, İbrahim / Yakup Oruç / Ozan Tok / Ömer Faruk Saçar / Recep Aşit. *İcra ve İflâs Hukuku*. 4. baskı. Ankara: Seçkin, 2025.
- Atalı, Murat / İbrahim Ermenek / Ersin Erdoğan. *İcra ve İflâs Hukuku*. 8. baskı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2024.
- Atalı, Murat / İbrahim Ermenek / Ersin Erdoğan. *Medenî Usûl Hukuku*. 7. baskı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2024.
- Ayan, Serkan. “Yabancı Para Borçlarının İfası”. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi* 8/Özel Sayı (2013): 511-70.
- Aykut, Gökhan. *İpoteğin Paraya Çevrilmesi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2025.
- Boran Güneysu, Nilüfer. “İcra Takip İşlemleri”. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 101 (2012): 31-60.
- Boztaş, Nevzat. *Geminin Cebri İcra Yoluyla Satışı ve Sıra Cetveli*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2024.
- Coşkun, Mahmut. *İcra ve İflas Kanunu*. 7. baskı, cilt 1. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Desteci, Bülent. *İcra Hukukunda Takip Şartları*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2024.
- Deyneli, Adnan. *İcra ve İflas Hukukunda İpoteğin Paraya Çevrilmesi Yoluyla Takip*. Ankara: Turhan Kitabevi, 2013.
- Emiral, Yağız Gökhan. “İcra Hukuku Bakımından Takip Talebi ve Sonuçları”. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022.
- Ercan, İsmail. *Uygulamacılar için İcra ve İflas Hukuku El kitabı*. 10. baskı. Ankara: Seçkin, 2023.
- Eren, Fikret. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. 24. baskı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.
- Erişir, Evrim. “Borçlar Kanunu m. 83 f. III ve Türk Borçlar Kanunu m. 99 f. III’e Göre Gerçek Olmayan Yabancı Para Alacağının Aynen veya Türk Lirası Üzerinden Tahsili”. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12/Özel Sayı (2010): 873-94.
- Gören Ülkü, Nazlı. *İcra Hukukunda Ödeme Emri*. İstanbul: Arıkan Yayınları, 2008.
- Karanfil, Burak Halil / Tarık Ziya Karanfil / Ahmet Alpay Şenel. *İcra Hukukuna Dair Bozma Kararları*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2025.
- Karlı, Abdurrahim. *İcra ve İflas Hukuku*. 4. baskı. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2022.
- Köse, Yasin. *İcra Hukukunda Süresiz Şikâyet Halleri*. Ankara: Seçkin, 2025.
- Kuru, Baki. *Hukuk Muhakemeleri Usulü*. 4. baskı. cilt 1. Ankara: Sevinç Matbaası, 1979.
- Kuru, Baki / Burak Aydın. *İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı*. 7. baskı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2022.

- Muşul, Timuçin. *İcra ve İflâs Hukuku Esasları*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2017.
- Oğuzman, M. Kemal / Turgut Öz. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. 22. baskı. cilt 1. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2024.
- Özçelik, Volkan. *İcra Müdürünün Takdir Yetkisi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2014.
- Pekcanıtez, Hakan. "4949 Sayılı Kanun'la, İcra Hukukunda Yapılan Değişikliklerin Değerlendirilmesi". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 49 (2003): 137-58.
- Pekcanıtez, Hakan. "İcra Hukukunda Yabancı Para Alacakları". *İçinde Makaleler*, 2. baskı. cilt 1. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, t.y.
- Pekcanıtez, Hakan. *Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukukunda Yabancı Para Alacaklarının Tahsili*. 3. baskı. Ankara: Yetkin Yayınları, 1998.
- Pekcanıtez, Hakan / Oğuz Atalay / Meral Sungurtekin Özkan / Muhammet Özkes. *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*. 12. baskı. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2025.
- Pekcanıtez, Hakan / Cemil Simil. "Dava Hakkında Genel Bilgiler". *İçinde Pekcanıtez Usûl - Medenî Usûl Hukuku*, 16. baskı, editör Hakan Pekcanıtez vd., cilt 2. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2025.
- Pekcanıtez, Hakan / Cemil Simil. *İcra - İflas Hukukunda Şikâyet*. 2. baskı. İstanbul: Vedat Kiptaçılık, 2017.
- Postacıoğlu, İlhan / Sümer Altay. *İcra Hukuku Esasları*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010.
- Postacıoğlu, İlhan / Sümer Altay. *Taşınmaz Rehninin Paraya Çevrilmesi*. 1. baskı. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2023.
- Ruhi, Canan / Ahmet Cemal Ruhi. *İlamsız İcra Takibi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Uyar, Talih. "İhtiyati Haciz Kararının ve Yabancı Para Alacağına Dayalı Takiplerde Takip Talebinin İçeriği". *Legal Hukuk Dergisi* 21/247 (2023): 2631-35.
- Uyar, Talih, Alper Uyar / Cüneyt Uyar. *İcra ve İflas Kanunu Şerhi*. 3. baskı. cilt 1. Ankara: Bilge Yayınevi, 2014.
- Üstündağ, Saim. *İcra Hukukunun Esasları*. 8. baskı. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 2004.
- Yıldırım, Kamil / Nevhis Deren-Yıldırım. *İcra ve İflas Hukuku*. 8. baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık, 2021.

BEYANLAR

Çıkar Çatışması: Çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Katkı Oranı: Makale tek yazarlı olup yazarın katkı oranı %100'dür.

Destek ve Teşekkür Beyanı: - - -